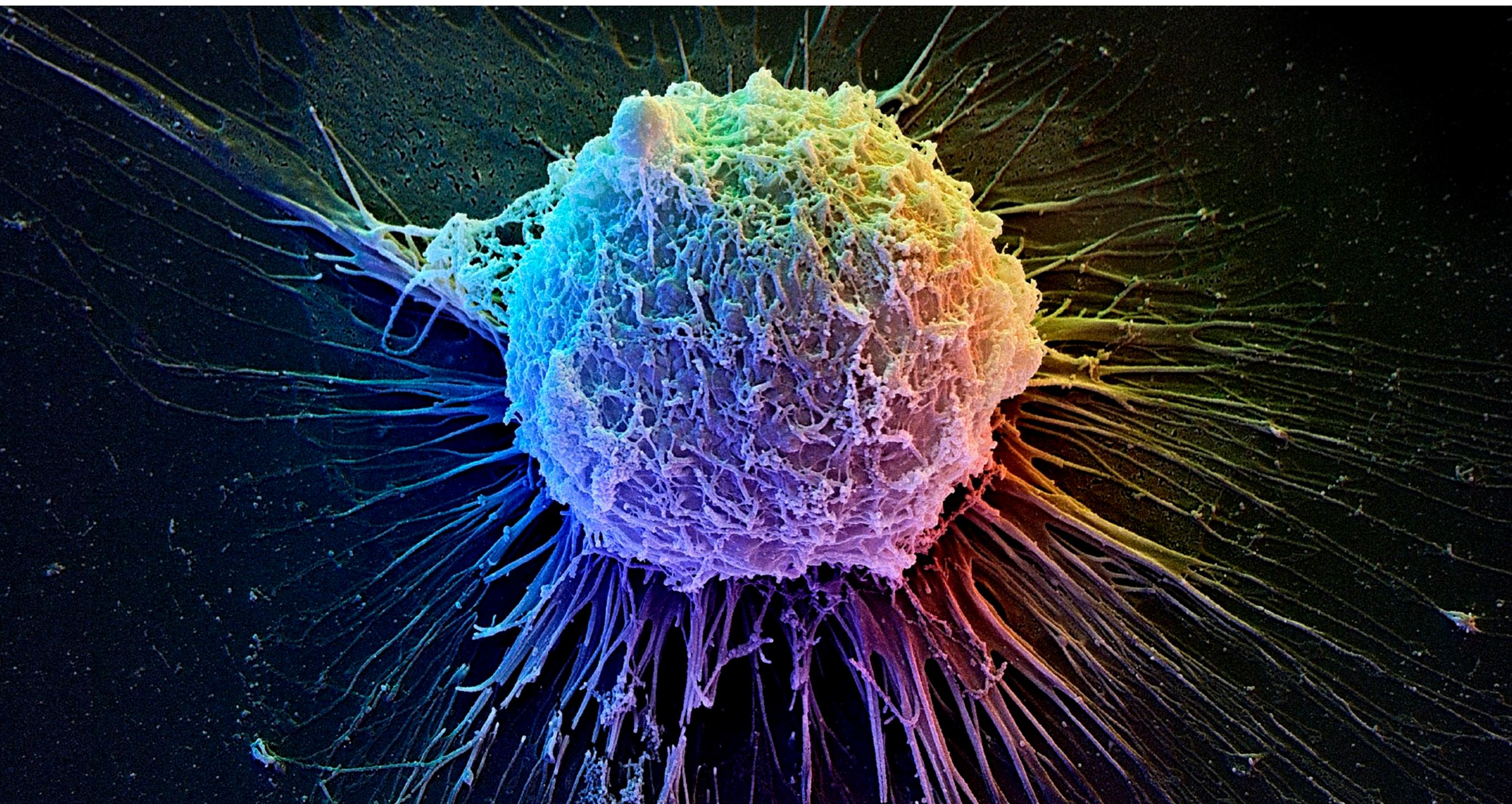

Stensberggata 25
N 0170 Oslo
www.nordforsk.org

Årsrapport 2008

Redaksjon Anne Riiser, Lisa H. Ekli, Bjarne Røsjø

Foto, omslag Menneskelig stamcelle. Foto: David Scharf/Corbis/Scanpix.
NordForsk støtter stamcelleforskning bl.a. i Private Public Partnership (PPP) PhD-prosjektet Human embryonic stem cell-derived hepatocytes as in vitro pharmacokinetic model, ved Cellartis AB, Sverige og Universitetet i Oslo, Norge. Prosjektet får støtte fra NordForsk fra 2009.

Form Jan Neste Design

Miljømerket **Svanen** ble opprettet av Nordisk Ministerråd i 1989.
Trykk Merkur Trykk, opplag 2000.

Liisa Hakamies-Blomqvist
Direktør, NordForsk

2008 – ett fascinerande år

- 1** Liisa Hakamies-Blomqvist
- 4** NordForsks organisasjon
- 6** 08 Infrastruktur
- 8** 08 Kunnskapsutveksling
- 10** 08 Globalisering
- 12** 08 NCoE
- 14** 08 Koordinering
- 16** 08 Kommunikasjon
- 17** 08 NordForsks styre og styreleder
- 18** Årsregnskap
- 20** Halldór Ásgrímsson

2008 var ett mycket spännande och givande år för NordForsk! Efter de första årens hårda arbete har vi kommit därhän, att vi kan följa med hur våra tidigare satsningar börjar bära frukt samtidigt som vi ger oss i kast med spännande nya utmaningar. Året var också präglad av mycket intensivt arbete; över 11000 forskare deltog i aktiviteter finansierade av NordForsk.

Etableringen av Toppforskningsinitiativet (TFI) var en av de stora händelserna under 2008. På vårvintern ledde NordForsk sekretariatsfunktionen för en arbetsgrupp där även Nordisk InnovationsCenter och Nordisk Energiforskning deltog och som under ledning av professor Peter Lund tog fram en första plan för TFI. Det var en spännande resa för alla: för första gången jobbade medarbetare från alla de tre institutionerna i Oslo intensivt tillsammans som ett team. Detta gav oss många värdefulla erfarenheter och lärdomar. Under årets gång arbetade vi sedan vidare

med att se över och vid behov justera våra forskningsadministrativa processer i en proaktiv anda, för att kunna vara färdiga att agera genast då de nödvändiga politiska besluten föll på plats på hösten. Programstyrelsen hade sitt första möte i december; NordForsk innehar den direkta sekretariatsfunktionen för den och är också kontraktspart med Nordisk Ministerråd. Programmet administreras av ett gemensamt sekretariat tillsammans med de två andra nordiska institutionerna.

I 2007 lanserades en större satsning på nordiskt samarbete kring forskningsinfrastrukturer och den fick väldigt goda vitsord av den internationella panelen. Det beslöts därför att vidareutveckla ordningen i 2008 genom att erbjuda de startade projekten en möjlighet att söka finansiering för att ordna nordiska forskarkurser, vilket de flesta projekten ivrigt utnyttjade. Infrastrukturer, inklusive eScience, var också i fokus vid den stora konferensen om "Global Challenges" i Stockholm som blev en av årets höjdpunkter. Den till väsentlig del internationella publiken gav öppet uttryck för sin begeistring över de samnordiska aktiviteterna inom detta

2008 – a fascinating year

2008 was a very exciting and rewarding year for NordForsk! After the first few years of hard work we have reached a point where we can see how our earlier efforts are starting to bear fruit and at the same time embark on exciting new challenges.

The establishment of the Top-level Research Initiative was one of the highlights of 2008. NordForsk headed the secretariat function for a working group in which Nordic Innovation Center and Nordic Energy Research participated, and which under the leadership of Professor Peter Lund put together an initial plan. For the first time staff from all three of the institutions in Oslo worked intensively together as a team. The

programme steering group held its first meeting in December. NordForsk performs the direct secretariat function for this and is also the legal party to the contract with NMR. The programme is administered by a joint secretariat together with the two other Nordic institutions.

A major Nordic collaborative effort was launched in 2007 focusing on research infrastructure and was highly praised by the international panel. It was therefore decided to continue this arrangement in 2008. Infrastructure, including eScience, was also in focus at the major conference on "Global Challenges" in Stockholm, one of the highlights of the year.

NordForsk has in consultation with the national research councils developed a new

form of support intended to stimulate increased information sharing. Together with business partners we are funding doctorate candidates through the Nordic Private Public Partnership PhD (PPP PhD). These will spend part of their time in an academic environment in one Nordic country and the rest of their time with the business partner in another.

The joint Nordic freight transport and logistics research announcement within the NORIA-net programme was planned during 2008 and will be launched in the spring of 2009. Thanks to a grant of NOK 1 million from NordForsk, the national funding bodies were able to agree on a programme they would jointly fund to the tune of 17 million.

NordForsk accomplished a lot in 2008, but we do not intend to rest on our laurels! The world is changing ever more rapidly and we face the future with confidence, prepared to meet new opportunities and challenges. We believe NordForsk's job of stimulating and facilitating Nordic cooperation within the area of research is one of the most important contributions to the long-term sustainability of our knowledge-based Nordic community.

Liisa Hakamies-Blomqvist
Director, NordForsk

Liisa Hakamies-Blomqvist, direktör NordForsk. Foto: Bård Gudim

område. Norden sågs definitivt som en föregångarregion här!

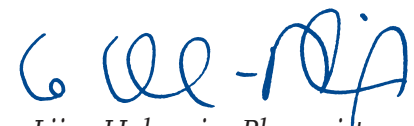
NordForsk skall enligt sina stadgar inte enbart ta ansvar för att stöda själva forskningen, utan också bidra till att resultaten kommer till användning i samhället. För att skärpa insatsen här har vi i samråd med de nationella forskningsråden utvecklat en ny stödform som skall stimulera till ökad kunskapsutväxling. Inom mobilitetsprogrammet Nordic Private Public Partnership PhD (PPP PhD) finansierar vi tillsammans med näringslivsaktörer doktorander som tillbringar en del av sin tid i en akademisk miljö i ett nordiskt land och resten av tiden hos näringslivspartner i ett annat. Detta är ett nytt koncept och har väckt stort intresse både i akademiska och näringslivsmiljöer.

Den samnordiska utlysningen i transport- och logistikforskning inom programmet NORIA-net planerades under 2008 och öppnas våren 2009. Tack vare ett anslag på en miljon NOK från NordForsk kunde de nationella finansiärerna samla sig kring ett program som de tillsammans finansierar för 17 miljoner. Detta första NORIA-net visar således vilken fin avkastning även små medel kan

ge, om de används för att koordinera nationella satsningar!

Vi ser framemot att följa upp resultaten från de övriga NORIA-neten under kommande år.

NordForsk åstadkom mycket under år 2008, men skall inte vila på lagrarna! Världen förändras allt snabbare och vi ser med tillit framåt, beredda att möta nya möjligheter och utmaningar. Vi tror att NordForsks arbete för att stimulera och facilitera nordiskt samarbete inom forskningens område är ett viktigt bidrag till den långsiktiga bärkraftigheten av våra kunskapsbaserade nordiska samhällen.

Liisa Hakamies-Blomqvist

Direktör, NordForsk

NordForsks organisasjon

Anne Indahl, Rune Thele, Marianne Røgeberg, Janina Lassila, Anne Riiser, Karen Lieve Ria Hostens, Harry Zilliacus, Liisa Hakamies-Blomqvist, Michael Andersson, Harald Botha, Lisa H. Ekli, Simone Heinz, Elisabet Lillian Gustad, Hanne Silje Hauge og Susanna Sepponen. Mikael Heimönen, Ellen Knutsen Rydberg, Maria Nilsson, Erlendur Helgason, Kjersti Øverland og Siv Hege Strand Larsen var ikke til stede.

NordForsk

NordForsk is a Nordic research board with responsibility for cooperation on research and researcher training in the Nordic region. The organisation focuses on research areas in which the Nordic countries are international leaders, and promotes research and researcher training of high international calibre.

NordForsk has three main functions – coordination, funding and policy advice:

- The objective of NordForsk's coordination activity is to develop the Nordic Research and Innovation Area (NORIA) into an attractive, cutting-edge region for research and innovation.

- NordForsk's research funding instruments seek to create synergies that supplement existing national investments in research.
- NordForsk is the Nordic Council of Ministers' advisory body in the area of research. NordForsk uses its policy, analysis and communications activities to build a platform from which the Nordic countries can take full advantage of their shared opportunities.

NordForsk was established on 1 January 2005 following a consolidation of the activities of the former Nordic Research Policy Council and the Nordic Research Training Academy. The Board of NordForsk is comprised of representatives from the five Nordic research councils, the Nordic University Association, and trade and industry.

Foto: Bård Gudim

NordForsk

NordForsk er et nordisk organ med ansvar for samarbeidet om forskning og forskerutdanning i Norden. Organisasjonen fokuserer på forskningsområder der de nordiske landene har internasjonale styrkeposisjoner, og hensikten er å fremme forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet.

NordForsk har tre funksjoner – samordning, finansiering og policyrådgivning:

- Målet for NordForsks samordnende virksomhet er å utvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet – NORIA – til en verdensledende og attraktiv region for forskning og innovasjon.
- NordForsks finansiering skal skape synergier på toppen av allerede eksisterende nasjonale investeringer i forskning.
- NordForsk er Nordisk ministerråds rådgivende organ på forskningsområdet. Gjennom sine policy-, analyse- og kommunikasjonsaktiviteter utvikler NordForsk fellesnordiske muligheter.

NordForsk ble opprettet 1. januar 2005. Utgangspunktet var en sammenslåing av aktivitetene i det tidligere Nordisk forskningspolitisk råd og Nordisk forskerutdanningsakademi. I NordForsks styre sitter representanter for de fem nordiske forskningsrådene, det nordiske universitetssamarbeidet og næringslivet.

NordForsk har sitt virke under Nordisk Ministerråd. Organisasjonens kjernekompetanse er gode forskningsadministrative prosesser. NordForsk er verdens første, og så langt eneste, metanasjonale forskningsråd.

www.nordforsk.org

NordForsks positive utvikling etter etableringen i 2005 fortsatte i 2008. Mer enn 11 000 forskere er nå involvert i aktiviteter med støtte fra NordForsk. Organisasjonen har utviklet en portefølje med et omfattende utvalg av finansieringsvirkemidler som støtter opp under ulike former for nordisk forskningssamarbeid. NordForsk har også utviklet gode evalueringsprosesser på linje med den beste internasjonale praksis.

Fysikere i 18 forskningsgrupper fra Norden, Russland og Estland er aktivt med i Europas største vitenskapelige instrument, Large Hadron Collider i Geneve. NordForsk gir støtte gjennom programmet **Joint Nordic Use of Research Infrastructure**. Foto: CERN

Ny styreleder for NordForsk fra februar 2009, Gudrun Nordal, under konferansen **Global challenges - Regional opportunities** i Stockholm 12.-13. november 2008. Foto: Anette Andersson

Infrastruktur

NordForsks programsatsing på felles nordisk bruk av forskningsinfrastruktur fikk en vellykket lansering i 2007, med etableringen av 19 ulike prosjekter. Prosjektene omfatter fysisk infrastruktur som for eksempel laboratorieutstyr, og eScience infrastruktur som databaser og arkiver. Satsingen ble ytterligere utviklet og styrket i 2008 ved at prosjektene fikk mulighet til å søke om midler til forskerkurs innenfor områder som de nasjonale forskningsinstitusjonene vanskelig kan dekke selv.

Programmet, som heter *Joint Nordic Use of Research Infrastructure*, har deltakere fra samtlige nordiske land såvel som de baltiske landene og Russland. Målet med satsingen er å optimalisere felles bruk av forskningsinfrastrukturer, øke samspillet mellom eksisterende infrastrukturer, og dele erfaringer i bruken av disse ved å gjøre nasjonal infrastruktur tilgjengelig på tvers av landegrenser. I tillegg sikter programmet mot felles nordisk deltakelse i planleggingen og implementeringen av internasjonale infrastrukturprosjekter.

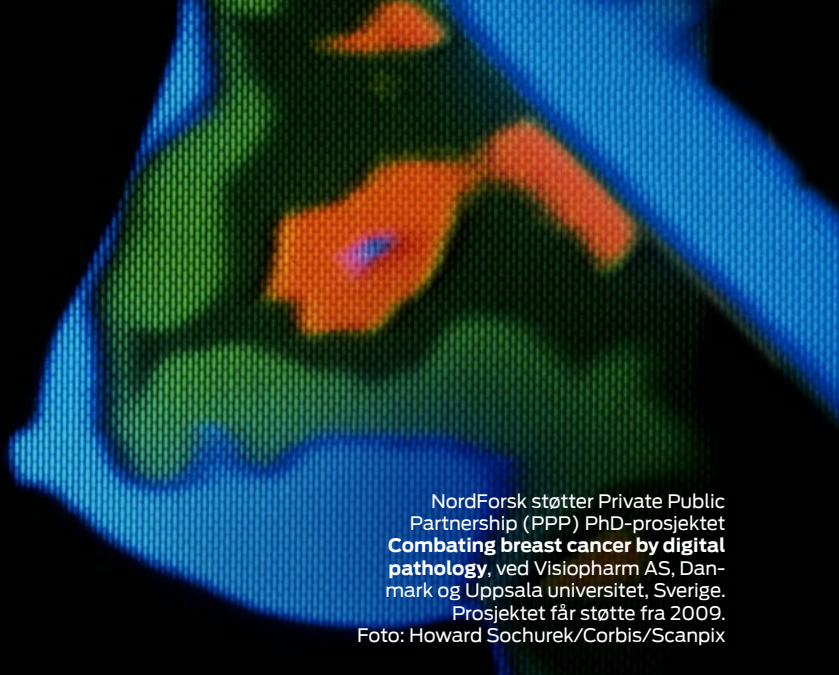
Konferansen *Global challenges – Regional opportunities* ble avholdt i Stockholm i november 2008. På konferansen presenterte NordForsk den strategiske analysen *Improving research capabilities – an evaluation of the possibilities for increased Nordic cooperation on research infrastructures*, som ble utarbeidet i samarbeid med forskningsstiftelsen *Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning* (NIFU STEP). Analysen gir en oversikt over eksisterende politikk for forskningsinfrastruktur i de nordiske landene og Europa, samt identifiserer noen alternative veier å gå for å oppnå økt nordisk samarbeid og koordinering

innenfor området. Det var bred enighet blant de mer enn 200 deltakerne på konferansen om at samarbeid om forskningsinfrastruktur har stort potensial for å styrke forskningen og dermed også den nordiske konkurransekraften, spesielt innen vitenskapelige områder hvor de nordiske landene er sterke. Konferansen ble organisert av Nordisk Ministerråd, det svenske Utbildningsdepartementet, Vetenskapsrådet i Sverige og NordForsk.

Infrastructure

NordForsk's initiative to promote joint use of research infrastructure among the Nordic countries was successfully launched in 2007. The **Joint Nordic Use of Research Infrastructure** initiative was expanded in 2008 to allow the projects to apply for funding for research training courses. The initiative has participants from the Nordic region, the Baltic countries and Russia.

The conference **Global challenges – Regional opportunities** was held in Stockholm in November. There was consensus among the more than 200 participants that there is great potential for strengthening research, and thus the Nordic region's ability to compete, in achieving cooperation on research infrastructure. The conference was organised by the Nordic Council of Ministers, the Swedish Ministry of Education and Research, the Swedish Research Council and NordForsk.

NordForsk støtter Private Public Partnership (PPP) PhD-prosjektet **Combating breast cancer by digital pathology**, ved Visiopharm AS, Danmark og Uppsala universitet, Sverige. Prosjektet får støtte fra 2009. Foto: Howard Sochurek/Corbis/Scanpix

08

Kunnskapsutveksling mellom akademi og industri

Det treårige mobilitetsprogrammet Nordic Private Public Partnership (PPP) for doktorgradsstudenter ble lansert i juni. Målet med programmet er å øke kunnskapsutvekslingen mellom de nordiske landene og fremme samarbeidet mellom academia og næringslivet, ved å skape en plattform for et varig forskningssamarbeid. Studentene gis muligheten til å få god innsikt i bl.a. entreprenørskap og forvaltning av intellektuelle rettigheter, og næringslivet får økt tilgang på forskningsbasert kunnskap i sine innovasjonsprosesser.

Programmet ble utviklet av NordForsk i tett samarbeid med næringslivet og de nasjonale forskningsrådene, og er lagt opp slik at universitetet og bedriften som deltar i hvert enkelt prosjekt, må komme fra ulike nordiske land.

Som et ledd i dette arbeidet utarbeider NordForsk en strategisk analyse om modeller for kunnskapsoverføring mellom forskningsmiljøer og privat sektor i Norden. Analysen skal blant annet gi noen svar på hvordan forskning kan bidra til innovasjon.

Knowledge sharing between higher education and industry

The three-year mobility programme Private Public Partnership (PPP) PhD was launched in June. The objective is to increase knowledge sharing between the Nordic countries and to promote cooperation between higher education and trade and industry by creating a platform for long-term research cooperation.

Forskning på selvrensende bygningsfasader der teknologien etterlikner Lotus-plantens vannavstøtende egenskaper. NordForsk støtter Private Public Partnership (PPP) PhD-prosjektet **Use of technical textiles to obtain sustainable self-cleaning building surfaces**, ved Danish Technological Institute/Centre for Wood and Textile, Danmark og Kungliga Tekniska högskolan, Sverige. Prosjektet får støtte fra 2009. Foto: Frédéric Soltan/Corbis/Scanpix

08

De nordiske forskningsministrene vedtok programplanen for Toppforskningsinitiativet under Nordisk Råds sesjon i Helsingfors 27.-29. oktober 2008. Foto: Johannes Jansson/norden.org

Globalisering

I løpet av Nordisk Råds sesjon i november 2008 vedtok de nordiske forskningsministrene å sette i gang et felles forskningsprogram med fokus på klima, miljø og energi; *Toppforskningsinitiativet* (TFI). Ministrene har valgt å investere 400 millioner danske kroner i forskning og utvikling av ny teknologi i løpet av perioden 2009-2013. Målet er at Norden skal innta en førende posisjon globalt innenfor miljøteknologi og klimaforskning.

NordForsk hadde en sentral rolle i utviklingen av initiativet ved blant annet å være sekretær for styringsgruppen som planla initiativet. Sekretariatet besto av de tre nordiske institusjonene NordForsk, Nordisk InnovationsCenter og Nordisk Energiforskning og ble ledet

av professor Peter Lund fra Helsinki University of Technology. Styret i NordForsk besluttet å bidra med 80 millioner norske kroner over en femårsperiode til TFI. NordForsk vil dermed også i årene fremover ha en sentral og aktiv rolle i videreutviklingen av initiativet.

Globalisation

In 2008, the Nordic Research Ministries launched the joint programme Top-level Research Initiative which focuses on climate, energy and the environment. Plans call for the investment of DKK 400 million in research and the development of new technology by 2013. NordForsk played a key role in the development of this initiative.

Toppforskningsinitiativet - TFI

Toppforskningsinitiativet (TFI) er en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi. Høsten 2008 gikk de nordiske landene sammen om tidenes største nordiske forsknings- og innovasjonssatsing. Initiativet skal være Nordens bidrag til å løse den globale klimakrisen og skal samtidig styrke Norden som region innenfor klima- og energiforskning.

Under hovedområdene klima, energi og miljø er det valgt ut tematiske delprogrammer:

- Effektstudier og tilpasninger til klimaendringer
- Klimaendringenes vekselvirkning med kryosfæren, dvs den delen av jordoverflata der vann finnes i fast form, enten i form av isbreer, snø, tele, permafrost eller islagt vann
- Nanoteknologi og energieffektivisering
- Integrering av storskala-vindkraft
- Bærekraftig bioenergi
- Utskilling og lagring av karbondioksid

Toppforskningsinitiativet omfatter perioden 2009-2013, og utlysninger av midler vil starte i løpet av 2009.

Budsjettet er på 400 millioner danske kroner over fem år. Den offentlige finansieringen består av finansiering i form av midler fra Nordisk ministerråd, medlemslandene, NordForsk, Nordisk InnovationsCenter og Nordisk Energiforskning. I kombinasjon med nasjonale midler vil dette legge grunnlaget for en stor felles satsing på klima, miljø og energi.

The Top-level Research Initiative shall:

- Profile the Nordic region as a leader within certain areas of the energy and climate sectors.
- Strengthen national research and innovation systems.
- Create larger professional communities which extend across borders and pave the way for greater mobility of competencies.
- Ensure the highest quality in research and innovation by combining the strongest Nordic communities.
- Provide a platform for increased international cooperation both within the EU and beyond.
- Enhance Nordic participation in EU programmes.
- Strengthen Nordic competitiveness by using research and innovation to counter economic downturns.

Professor Rolf Kristian Berge ved Universitetet i Bergen leder det nordiske nettverket **MitoHealth**, som fokuserer på komponenter i marine matvarer med virkning på celledenes forbrøining. **MitoHealth** er et av tre NCoE-nettverk på området mat, ernæring og helse.
Foto: Terje Heiestad

08

Store og varige satsinger gjennom NCoE-programmene

Bevilgninger til større satsinger er den største utgiftsposten på NordForsks budsjett. Programmene *The Nordic Centres of Excellence* (NCoE) er flaggskipene blant NordForsks finansieringsvirkemidler. Ved hjelp av en flerårig toppfinansiering av samarbeidskostnader som nettverk, gjesteforskere og forskerutdanning, samordner NCoE-programmene de beste nasjonale forskningsmiljøene innenfor spesifikke områder og løfter underliggende nasjonale investeringer til å produsere nordisk merverdi.

NCoE-ordningen ble etablert for å gi nordisk forskning økt kvalitet, slagkraft, synlighet og internasjonal konkurransevne ved å stimulere til samarbeid mellom fremragende nordiske forskningsmiljøer. I 2008 var det til sammen 16 sentre innenfor områdene globale endringer, molekylærmedisin, humaniora og samfunnsvitenskap, velferdsforskning; samt mat, ernæring og helse.

Programmet *Global Change* var en pilot for NCoE-programmene som ble evaluert i løpet av 2008, med en presentasjon av resultatene i januar 2009. Evalueringspanelet konkluderte med at programmet var en suksess som ga verdifulle erfaringer både når det gjaldt organiseringen av virtuelle nettverkssentre og infrastrukturentre. I mars 2008 var omkring 90 nordiske og internasjonale forskere og interessenter samlet i Oslo for å utveksle erfaringer og diskutere anbefalinger for videre utvikling av konseptet. Deltakerne poengterte bl.a. viktigheten av sterk ledelse av sentrene, og at man tidlig må starte planleggingen av hvordan arbeidet skal videreføres etter at programmet formelt er avsluttet.

Large-scale, long-term focus through the NCoE Programme

The Nordic Centres of Excellence (NCoE) Programme is the flagship of NordForsk's funding instruments. The scheme seeks to enhance the quality, impact, visibility and international competitiveness of Nordic research by fostering cooperation between outstanding Nordic research communities. In 2008, there were a total of 16 centres in five different fields.

The final evaluation of the NCoE Programme on **Global Change** concluded that the programme was a success and provided valuable experience on organising virtual network centres and infrastructure centres.

08

Koordinering

En av NordForsks hovedoppgaver er å jobbe for økt samarbeid mellom nasjonale forsknings- og innovasjonsfinansierende organer, slik at de nordiske landenes konkurranseevne på den europeiske arenaen blir styrket – blant annet innen EUs 7. rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. I 2007 ble derfor programmet NORIA-net utviklet med det formål å legge til rette for et slikt samarbeid. Programmet skal bidra til økt samarbeid mellom nasjonale forsknings- og innovasjonsfinansierende organer på ulike tematiske områder, og igangsette og lede aktiviteter og tiltak som fører til synergieffekter, bærekraftig samarbeid og felles investeringer. På sikt skal NORIA-net-aktivitetene bidra til åpning av nasjonale programmer og felles nordiske utlysninger. Programmet støtter forskningsprosjekter i alle de nordiske landene, samt Estland og Litauen.

I 2008 ble det etablert sju NORIA-net-prosjekter etter programmets første utlysning i 2007. Programmets andre utlysning ble gjennomført i slutten av 2008, og prosjektene vil bli implementert i 2009. Noen av de eksisterende prosjektene er allerede i ferd med å gi konkrete resultater, bl.a. i form av en felles nordisk utlysning innen transport og logistikk.

NORIA

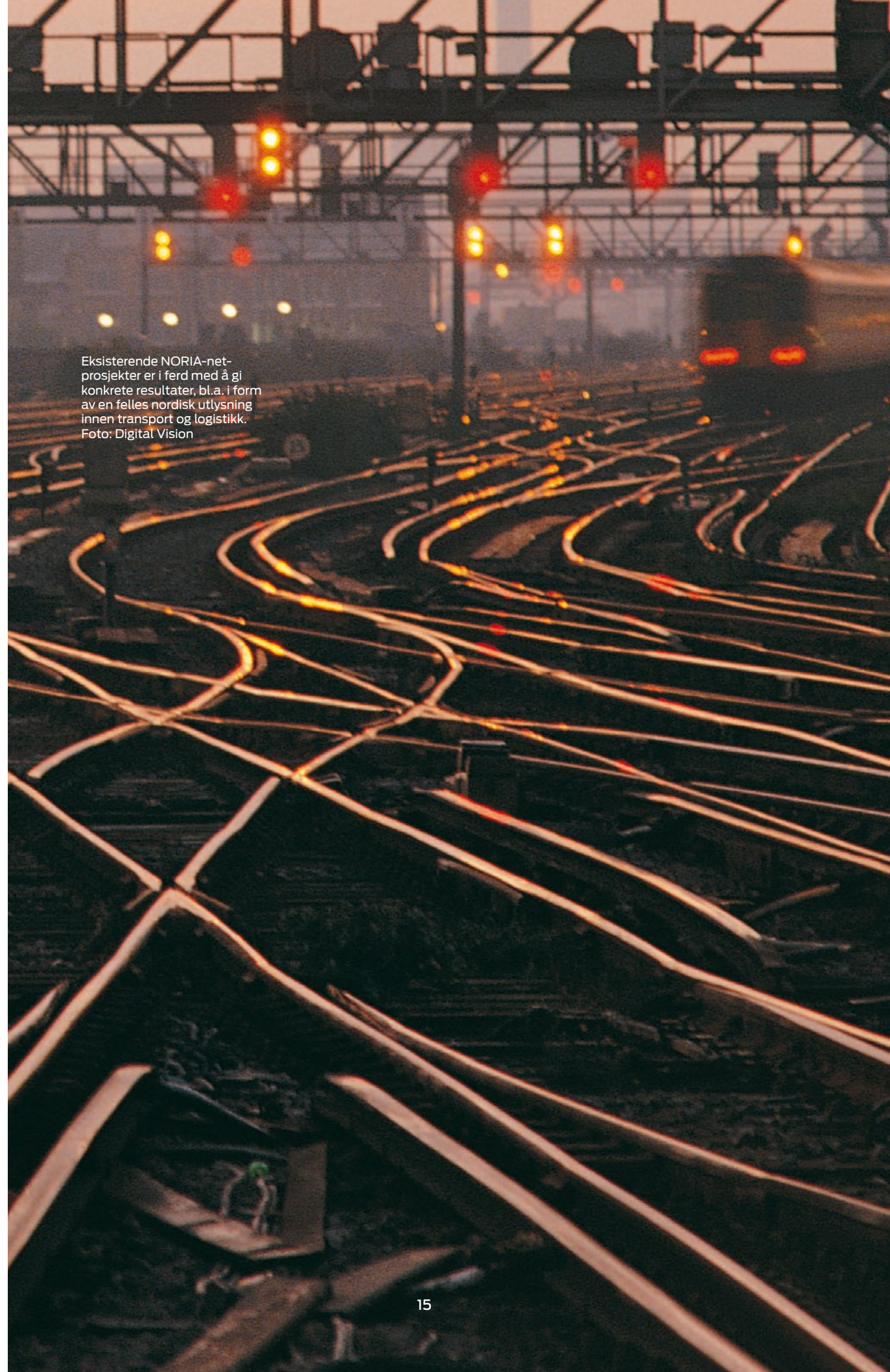
Det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet NORIA (Nordic Research and Innovation Area) er et samarbeid som skal utvikle Norden til en globalt synlig, ledende og attraktiv region for forskning og innovasjon.

Coordination

NordForsk seeks to promote cooperation between national funding agencies for research and innovation. A new programme known as NORIA-net was established and its first projects launched in 2008. In the long term, the NORIA-net activities will lead to the reciprocal opening of national research funding opportunities to researchers from other Nordic countries and joint Nordic funding announcements. The initiative supports research projects in all the Nordic countries as well as Estonia and Lithuania.

In 2008, seven NORIA-net projects were established following the initiative's first call for proposals in 2007. Some of the projects are already giving rise to concrete results, such as a joint Nordic call in the area of transport and logistics.

Eksisterende NORIA-net-prosjekter er i ferd med å gi konkrete resultater, bl.a. i form av en felles nordisk utlysning innen transport og logistikk.
Foto: Digital Vision

Kommunikasjon

NordForsk er opptatt av å gjøre det nordiske forskningssamarbeidet og dets resultater mer synlige for både forskere, samarbeidspartnere, mediene og allmennheten. I løpet av året ble NordForsks søknadsportal ferdigstilt. Det ble også produsert en årsmelding for 2007, to nye utgaver av *NordForsk Magasin*, tre nye *Policy Briefs* samt en *Policy Brief Summary*, tre brosjyrer med presentasjoner av NordForsks programmer, samt magasinet *Nordic Research Gems* med et utvalg suksesshistorier fra det nordiske forsknings-samarbeidet.

Fremover

NordForsk skal være en viktig og relevant aktør på det nordiske forskningsområdet ved å produsere strategiske analyser som er ønsket på politisk nivå, og som skaper debatt på nordisk nivå. Ambisjonen er å legge til rette for en god utvikling av den nordiske forskningspolitikken. NordForsk skal identifisere og støtte fremragende forskning i alle dens former: Grunnforskning, strategisk forskning, anvendt forskning, policy-orientert forskning osv.

NordForsk vil fremover arbeide med å fokusere porteføljen av finansieringsvirkemidler for å oppnå denne målsettingen i enda større grad. En god balanse mellom fornyelse og kontinuitet i virkemidlene gir forskerne optimal tilgang til støtte.

Communication and the future

NordForsk seeks to enhance the visibility of Nordic research cooperation and its results vis-à-vis researchers, their partners, the media and the general public. A number of activities were carried out to this end in 2008.

NordForsk reinforces its role as an important player on the Nordic research arena by producing strategic analyses that generate debate. NordForsk identifies and supports outstanding research in all its forms, and will in the coming years work to ensure that the portfolio of funding instruments is targeted toward priority areas.

Common arenas provide extra value

The Nordic value lies in the interaction between the national players.

The value of national efforts increase and they have greater international penetration when the Nordic countries jointly adopt each other's best practices. This interaction is precisely what NordForsk contributes its funding to, enabling researchers and research institutions to cooperate across borders and produce results of a different magnitude. NordForsk's

coordinating role creates arenas for added value at the Nordic level. The five national research councils are all represented in the NordForsk board, and proximity to the national efforts is strengthened by this.

The Nordic Centres of Excellence (NCoE) and the Top-level Research Initiative should in particular be highlighted as examples of major Nordic undertakings.

Kari Kveseth
Chair NordForsk

Felles arenaer gir merverdi

Foto: Terje Helestad

I selve samspillet mellom de nasjonale aktørene ligger den nordiske verdien. Nasjonale satsinger får økt verdi og større gjennomslag internasjonalt når de nordiske landene sammen tar i bruk det beste hos hverandre. NordForsk

legger sine finansieringsvirkemidler nettopp i dette samspillet, slik at forskningsmiljøene blir større i fellesskap og derved kan skape resultater av større format. NordForsks koordinerende rolle skaper arenaer for merverdi på nordisk nivå. De fem nasjonale forskningsrådene er alle representert i NordForsks styre, og nærhet til de nasjonale satsingene forsterkes ved dette. Det er grunn til å fremheve spesielt de nordiske sentrene for fremragende forskning – NCoE (Nordic Centres of Excellence) som eksempel. Her er allerede opparbeidete toppmiljøer samordnet på nordisk nivå.

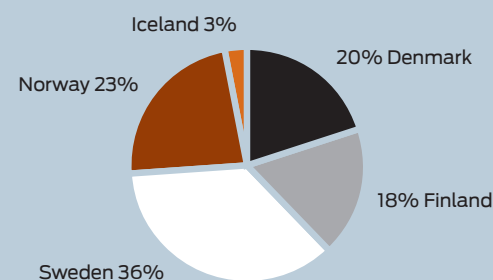
Et annet eksempel er Toppforskningsinitiativet (TFI). Det bevilges flere milliarder til forskning på miljø, energi og klima på nasjonalt nivå. Programstyret er sammensatt av representanter fra de nasjonale finanssørene, og legger til rette for samordning. Grunnlaget for TFI er koordinering og finansiering av de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene på feltet i én stor nordisk satsing.

Kari Kveseth, styreleder NordForsk

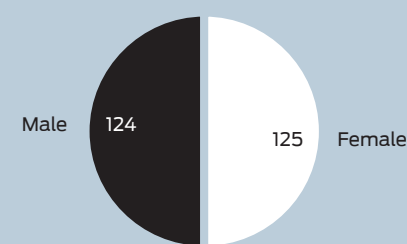

Styret i NordForsk 2008, fra venstre: **Gard Titlestad**, Nordisk Ministerråd, **Kari Kveseth** (styreleder), Norges forskningsråd, **Stina Gestrelus**, Sigrd Science, **Inge Mærkedahl**, Forsknings- og Innovasjonsstyrelsen, **Hanne Kathrine Krogstrup**, Ålborg Universitet, **Riitta Mustonen** (nestleder), Finlands Akademi, **Annika Sølvará**, Granskingsråd Føroya, **Gudrun Nordal**, Islands Universitet, **Krista Varantola**, University of Tampere, **Gunnel Gustavsson**, Vetenskapsrådet, **Meelis Sirendi**, Estonian Science Foundation, **Ivar Kristensen**, Nordisk InnovationsCenter Ikke til stede: **Göran Sandberg**, Umeå Universitet, **Gösta Helander**, Ålands landskapsregering, **Harry Zilliacus** (vara ansattrepresentant).
Foto: Silje Bergum Kinsten, Nordisk Ministerråd.

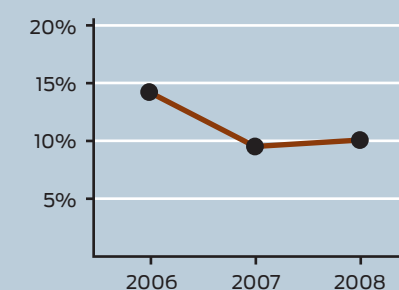
Applications by country

Applications by gender

Cost for administrating grants as % of grants paid out

Profit and loss account

Revenue	Note	Accounts 2007	Accounts 2008
Nordic Council of Ministers' ordinary budget		110 869 900	110 875 000
Other revenue	1	2 259 728	2 843 817
Revenue from financial items		3 255 057	3 962 798
Project funding from the Nordic Council of Ministers	2	5 857 380	4 760 859
Other external project funding	3	18 629 204	13 444 453
Total revenue		140 871 269	135 886 927
Expenses		Accounts 2007	Accounts 2008
Staff costs		9 444 647	10 444 780
Goods and services		15 828 270	16 751 198
Contributions to external projects		134 885 944	104 253 239
Other costs		330 748	239 547
Total expenses		160 489 609	131 688 764
Result		-19 618 340	4 198 163

Balance sheet

Assets	Note	2007	2008
Sales stocks		0	0
Outstanding accounts, etc.		541 700	559 711
Project payments		0	188 761
Accruals		0	0
Bank accounts and cash holdings		80 973 412	63 021 008
Total assets		81 515 112	63 769 480
Liabilities	Note	2007	2008
Creditors, etc.		3 296 089	2 716 096
Project advances	4	31 342 025	38 248 129
Project commitments	5	37 289 749	9 564 609
Accruals		1 505 606	960 842
Funds brought forward		8 081 642	12 279 805
Total liabilities		81 515 112	63 769 480

Accounting principles

These financial statements are made on a modified accrual basis.

The income from the Nordic Council of Ministers' ordinary budget is recorded when received. Project income is recorded based on the progress of the program.

The progress is measured based on the committed yearly payments to the project.

Investments are recorded as costs directly when they occurs.

Expenditures are recognized when the liability is incurred.

Note 1. Other income

The amount consists of surplus from grants and funding of rent for our office premises from the Norwegian Research Council.

Note 2. Project funding from the Nordic Council of Ministers

NordForsk receives earmarked funding from the Nordic Council of Ministers to administer specific research programmes.

Note 3. Other external project funding

The amount shows the contribution to our NCoE programmes from the national research councils in the Nordic Countries. The income is recorded according to the progress of the activities.

Note 4. Project advances

Project advances consists of received project advances from external parties, including advances for project funding from the Nordic Council of Ministers.

Note 5. Project commitments

Consists of committed project payments not paid out per 31. 12. 2008.

Halldór Ásgrímsson
Generalsekretær, Nordisk Ministerråd

Store forventninger til det nordiske samarbeidet

– Det er skapt store forventninger internasjonalt til resultatene fra den kommende nordiske forskningssatsingen på klima, miljø og energi. Men også det nordiske samarbeidet generelt er mer vitalt enn på lenge, sier Nordisk Ministerråds generalsekretær Halldór Ásgrímsson.

Etableringen av Toppforskningsinitiativet (TFI) var det viktigste som skjedde innenfor det nordiske forskningssamarbeidet i løpet av 2008, mener Halldór Ásgrímsson. I oktober 2008 vedtok de nordiske utdannings- og forskningsministrene å sette i gang det nordiske toppforskningsamarbeidet, som i første omgang skal fokusere på områdene klima, energi og miljø. Programmet omfatter perioden 2009-2013, og utlysninger av midler vil starte opp i løpet av 2009.

Sterkere medvind

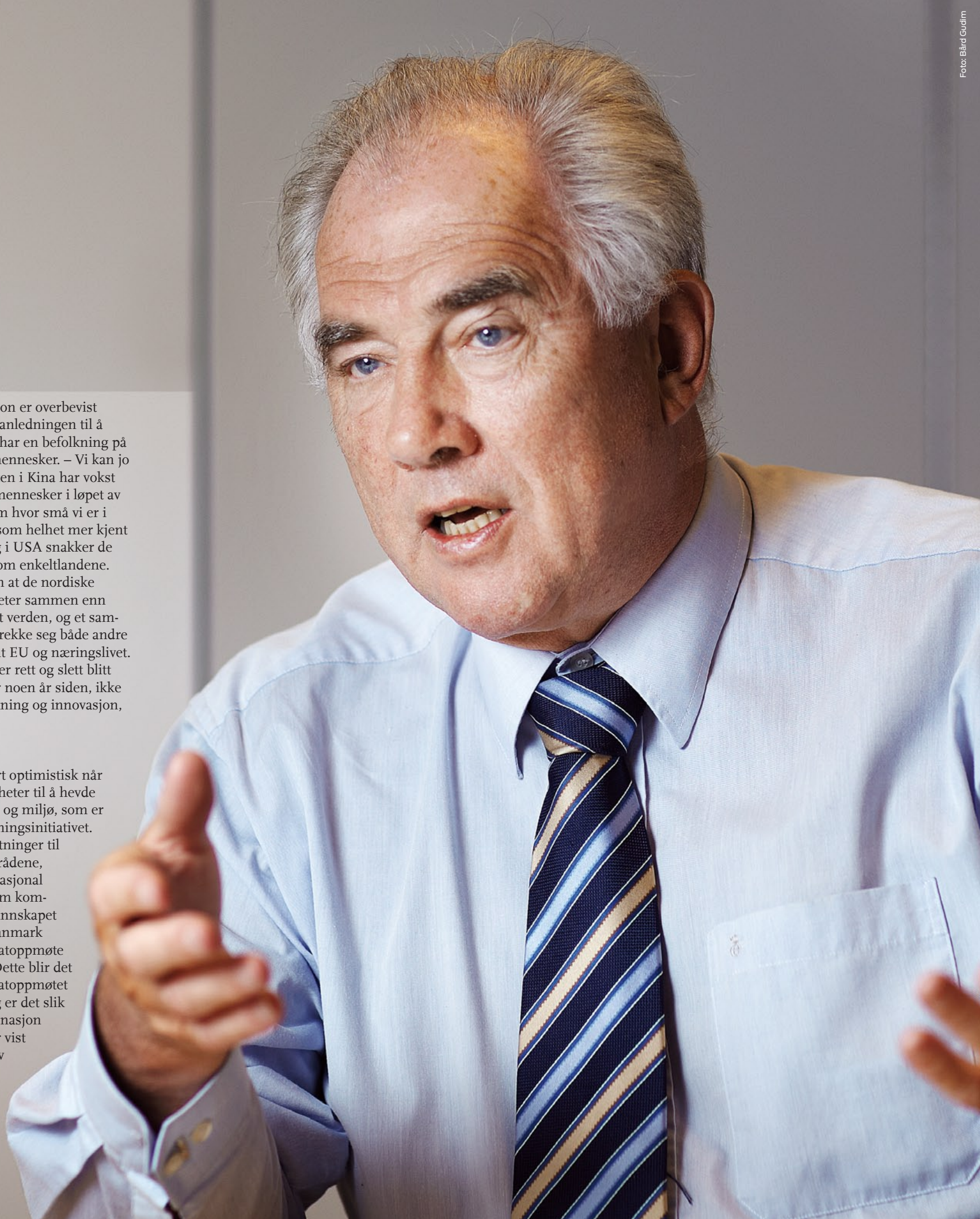
Da Ásgrímsson tiltrådte som Nordisk Ministerråds generalsekretær for to år siden seilte det nordiske samarbeidet i medvind, etter at det bare ti år tidligere var blitt beskrevet som en anakronisme av mange. I 2009 er medvinden blitt enda sterkere, mener generalsekretæren.

– De nordiske landene er langt mer interessert i å samarbeide nå enn for ti-tolv år siden. På den tiden var Sverige og Finland nettopp kommet med i EU, og det ble ikke lagt vekt på det regionale samarbeidet i Europa. Vi var heller ikke kommet godt i gang med debatten om globaliseringen, som i dag står øverst på agendaen enten vi liker det eller ei, sier Ásgrímsson.

Generalsekretær Ásgrímsson er overbevist nordist og benytter gjerne anledningen til å minne om at hele Norden har en befolkning på til sammen 25 millioner mennesker. – Vi kan jo tenke over at arbeidsløsheten i Kina har vokst med omtrent like mange mennesker i løpet av få måneder, det sier noe om hvor små vi er i Norden. I Asia er Norden som helhet mer kjent enn de enkelte landene, og i USA snakker de mer om Skandinavia enn om enkeltlandene. Derfor er jeg overbevist om at de nordiske landene har større muligheter sammen enn hver for seg i en globalisert verden, og et samarbeid gjør det lettere å tiltrekke seg både andre internasjonale aktører samt EU og næringslivet. Det nordiske samarbeidet er rett og slett blitt mer aktuelt enn det var for noen år siden, ikke minst når det gjelder forskning og innovasjon, mener Ásgrímsson.

Store forventninger

Generalsekretæren er svært optimistisk når det gjelder Nordens muligheter til å hevde seg innenfor klima, energi og miljø, som er fokusområder i Toppforskningsinitiativet. – Det er skapt store forventninger til Nordens rolle på disse områdene, og vi kan vente mye internasjonal oppmerksomhet i tiden som kommer. Sverige overtar formannskapet i EU fra 1. juli 2009, og Danmark skal avholde FNs nye klimatoppmøte i København i desember. Dette blir det mest betydningsfulle klimatoppmøtet siden Kyoto i 1997. I tillegg er det slik at Danmark er en ledende nasjon innen vindkraft, Norge har vist stor interesse for lagring av CO₂, vannkraft er en stor bransje i både Norge og Sverige, bioenergi har stor interesse i Finland,

og vi på Island er eksperter på geotermisk energi. Hvis vi samarbeider om å videreutvikle alle disse kunnskapene, er det klart at vi har store muligheter til å skape nye løsninger som andre kan bruke. Vi har også store muligheter til å hjelpe landene i den tredje verden med å innføre ny teknologi. Hvis vi ikke får med den tredje verden, klarer vi heller ikke å løse klima-problemene, understreker Ásgrímsson.

En viktig institusjon

Halldór Ásgrímsson konstaterer at NordForsk har oppnådd mye siden etableringen i 2005. Han påpeker at mer enn 11 000 forskere i dag er involvert i forskningsaktiviteter finansiert av NordForsk.

– NordForsk er allerede blitt en viktig institusjon i det nordiske forskningssamarbeidet, sammen med finansieringsinstitusjonen Nordisk Energiforskning og Nordisk InnovationsCenter. NordForsks hovedoppgave er å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene i spørsmål om forskning og forskerutdanning av den høyeste internasjonale kvalitet, og TFI er ett blant mange viktige satsingsområder. Det er viktig at NordForsk fortsetter å utvikle arbeidet sitt, basert på nasjonale styrkeposisjoner og prioriteringer, og med et nært og aktivt samarbeid med de nasjonale forskningsfinansierende aktørene.

– NordForsk har blant annet levert gode resultater med ordningen for Nordiske sentre for fremragende forskning (Nordic Centres of Excellence in Research - NCoE). Det er et av flaggskipene blant NordForsks virkemidler for finansiering, understreker Ásgrímsson.

NCoE-ordningen ble opprettet for å gi nordisk forskning økt kvalitet, slagkraft, synlighet og internasjonal konkurranseevne ved å stimulere til samarbeid mellom fremragende nordiske forskningsmiljøer. Til nå er det etablert til sammen 16 sentre innen globale endringer, molekylærmedisin, humaniora/samfunnsviten-skap, velferdsforskning; og mat, ernæring og helse.

– Det nordiske samarbeidet handler om å oppnå større resultater sammen enn vi kan klare hver for oss, men det ligger også i vår sjel som broderfolk å samarbeide. Hvis vi har problemer i Norden, går vi først til hverandre før vi går til andre nasjoner. Men det aller viktigste er at samarbeidet skaper resultater og nytte, og på området for forskning og forskerutdanning ser vi både tydelige og nyttige resultater, sier han.

Den globale finanskrisen og de nordiske landenes forhold til EU blir viktige saker for Norden-samarbeidet i tiden som kommer, antyder Ásgrímsson.

– Både Island og Norge er aktivt med i EUs forskningssamarbeid uten å være medlemmer, men det er klart at de nordiske landene gjerne kan utvikle et enda bedre samspill mellom vår egen forskning og EU-forskningen. Det kommer til å bli et viktig tema for NordForsk, sier Ásgrímsson.

Dessuten vil et eventuelt islandsk EU-medlemskap kunne få store konsekvenser.

– Det er godt kjent at jeg er tilhenger av islandsk EU-medlemskap; det sa jeg allerede da jeg var statsminister. Jeg tror det vil være til gagn for det nordiske samarbeidet hvis alle de nordiske landene blir med i EU, for da vil vi

samlet få en sterkere stemme i det europeiske samarbeidet. Da vil vi også få større innflytelse på EUs behandling av den internasjonale finanskrisen, sier Ásgrímsson.

Great expectations for Nordic cooperation

“International expectations are high regarding the results of the upcoming Nordic research initiative on climate, energy and the environment. But Nordic cooperation in general, too, is more crucial than it has been for a long time,” says Halldór Ásgrímsson, Secretary General of the Nordic Council of Ministers.

According to Ásgrímsson the most important development in Nordic research cooperation in 2008 was the establishment of the Top-level Research Initiative. In October 2008 the Nordic ministers of education and research approved the work programme, which will run from 2009 to 2013. The first calls for proposals will be issued during the course of 2009.

Ásgrímsson is an avid proponent of Nordic cooperation and draws attention to the fact that the Nordic countries have a combined population of 25 million. “Unemployment in China has grown by about the same number of people in the course of a few months. This says something about how small we are. I am convinced

that in a globalised world the Nordic countries have greater potential working together than each working separately. A collaborative effort also makes it easier to secure the involvement of other international players as well as the EU and trade and industry,” he states.

Ásgrímsson is extremely optimistic when it comes to the ability of the Nordic countries to contribute significantly to the focus areas of the Top-level Research Initiative. “Denmark is a world leader in wind power, Norway has demonstrated a keen interest in CO₂ capture and storage, hydropower is a key industry in both Norway and Sweden, Finland is focusing efforts on bioenergy, and we in Iceland are experts on geothermal energy. If we work together to develop all this expertise further, we clearly have a major chance of creating new solutions that will also be of use to others,” Ásgrímsson stresses.

“NordForsk has delivered excellent results through the Nordic Centres of Excellence

(NCoE) scheme, a flagship among NordForsk’s funding instruments,” Ásgrímsson emphasises.

He is pleased to see that just four years after its establishment, NordForsk has become a key institution in Nordic research cooperation, together with Nordic Energy Research and Nordic Innovation Centre. NordForsk’s main task is to promote effective collaboration between the Nordic countries on issues related to research and researcher training of the highest international calibre. “It is vital that NordForsk continues to develop further, based on national strengths and priorities, and in close and active collaboration with the national research funding bodies. The global financial crisis and relations between the Nordic countries and the EU will have a major impact on Nordic collaboration in the coming years,” Ásgrímsson states.

Halldór Ásgrímsson

from Iceland entered the position as Secretary General for the Nordic Council of Ministers on 1 January 2007. Ásgrímsson was a member of the Althingi (Icelandic parliament) from 1974 to 1978 and from 1979 to 2006, leader of the centrist Progressive Party from 1994 to 2006 and Prime Minister of Iceland from 2004 to 2006. He has also served as Minister of Fisheries, Minister of Justice and Ecclesiastical Affairs, Minister of Foreign Affairs and Minister for Nordic Cooperation.

Norden

De nordiske landene består av Danmark, Færøyene, Grønland, Finland, Åland, Island, Norge og Sverige. Færøyene og Grønland er begge en del av Danmark, mens Åland er en del av Finland. Det bor til sammen 25 millioner mennesker i Norden.

The Nordic region

The Nordic countries comprise Denmark, the Faroe Islands, Greenland, Finland, Åland, Iceland, Norway and Sweden. Both the Faroe Islands and Greenland are part of Denmark, and Åland is part of Finland. The Nordic region has a total population of 25 million.

Nordisk Råd

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for nasjonalforsamlingene og regjeringene i de nordiske landene. Rådet består av 87 parlamentarikere fra de nordiske landene. Nordisk råd tar politiske initiativ og utøver kontroll over det nordiske samarbeidet. Rådet har hatt sitt virke siden 1952.

Nordic Council

The Nordic Council is the forum for the national assemblies and governments in the Nordic countries, and is comprised of 87 members of the national assemblies from the region. The Nordic Council takes the political initiative and exercises control over Nordic cooperation. The Council has been in existence since 1952.

Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd er et organ for samarbeidet mellom regjeringene i de nordiske landene Sverige, Danmark, Finland, Norge og Island. Statsministrene har det overordnede ansvaret. Virksomheten koordineres av samarbeidsministrene, den nordiske samarbeidskomiteen og fagministerråd. Nordisk Ministerråd ble dannet i 1971. NordForsk har sitt virke under Nordisk Ministerråds organisasjon.

Nordic Council of Ministers

The Nordic Council of Ministers is a forum for cooperation between the governments of the Nordic countries of Sweden, Denmark, Finland, Norway and Iceland. The prime ministers have overall responsibility, and activities are coordinated by the Nordic Cooperation Ministers, the Nordic Committee for Cooperation and the various Councils of Ministers. The Nordic Council of Ministers was established in 1971. NordForsk is organised under the Nordic Council of Ministers.